

Handling and trapping methods and belief of Matsela's people.

1.

0-15

Xo tsoma le xo rea No.6

Diphoofolo tša xo se tsongwe ke Matšealetsela, kxapaasôšô, le moswe. Matšealetsela ke ~~ke~~ khwethiane e sepela le bafifa, batho ba bošixo, baloi. Kxapaasoso ke phsinyaleraka e nna ka metsing, e sonya ruri le xe motho a e swere. Moswe onna moleteng, o na le monkxwana o mobe. Phoofolo tse di tsongwaxo ke tlou, pitsi, thutlwa, nare, thšukudu, phofu, kxokong, phala, letlabo, sesšle, phuti, phudufudu, mmutla, pela thlôlo, kxano, thšipa le thšipo. Tlou e ya lewa tša ka teng fela, ba e tsena ka maraxong. Pitsi e ya lewa. Thutlwa, nare thšukudu, phofu, kxokong, phala, nare le letlabo di a lewa. Sesšle xa selewe sera-fa dinose. Phuti, Phudufudu, mmutla, pela, kxano, thlolo, thšipa le thšipo di a lewa. Thšipa le thšipo di phela ka mošimeng le kxano. Phoofolo ya nama ya bose ke phofu; xe ba e reta ba bare phofu morwa mallala, sekwala sa diphoofolo. Pela e ya lewa, letlalo x̄ la yona le dira letata le le botse la xo tiya.

2.

Diphoofolo di lotwa mehlala, di tsebyaka yona. Di rewa ka mekxwa e mentšî, fa xongwe ba di epela molete ba hlomela dithata tša di nthla ka moleteng tša emela sodimo tša lebelela xodimo, ba di thloko-ditše mantši, xove xe phoofolo e wetše ka moleteng, mafatša a etsivimetše a e bolae. Mo xodimo xa mošima ba bea matlaka la a di xore phoofolo e se lemoxe, e tle e wele.

Dinkwe di thewa ka sefu, sa xo kukwa ke banna ba bararo le ~~xa~~ xe ba le bane. Xe ba nyakile sefu, ba nyaka dithenkxwane, (Dithenkxwane = dithata tša xo thea sefu) Ba bea nama kwa mothsexo a sona, e tlave xe nkwe ere ke latelela nama ya a xata dithenkxwane sa ekxatla, ya ehwa. Xe motho a rile a sepela a bona nkwe xoba tau, o hlaba mokxošî wa sebata-kxomo, are iiu! sebata kxomo. Banna ba tla jo tšwela ba patlaketše Marumo, dilepe tša maxaxane, le dihlako, le dithšukudu. Mokxošî wa sebata kxomo o hlabya fela xe xo bonwe tau xoba nkwe.

3.

Xo rea le xo tsoma No.6

Ba fete ba e kwatse ka marumo. Tau le nkwe ba di bolaya ka

3. Xo rea le xo tsoma No.6

Ba fete ba e kwatse ka marumo. Tau le nkwe ba di boyaya ka lesolo. Amutla, kxokong ba kxona xo di bolaya ba nnoši. Lethsolo le lexolokela mošate la kolōlō, xo bitšwa sethšaba pitso, ka moraxo ya xe xo binnwe kitinki. Ba du feta bare thaba tikwa dikwe ba e namela, ba thswere dithokale ka marumo, xe e ~~kh~~ tšwile bare hiya! hiya! dimpya tša belexana nayo, phoofolo eo barexo ke holōlō e thšabela bathong xe dimpya di e kobile.

Xe ba e bolaile e išwa mošate, ya o ~~nikw~~ nthšwa dihlare le diphōko tša xo nthša letšema. Ba ~~x~~ nna ba lesolo ke masoxana, ba kxetha mphato o moswa, ya e ba ona o yaxo kolōlōng. Bašimane ba diša dipudi, ba tsoma mebutla. Ba thoma e sale mašoboro. Modiro wa mašoboro ke xo diša. Kxale mašoboro a be a thswenya batho, xe ba sepela ba ngateletša ditsiba ka thoko, xe motho a ka hlakana le ~~hanna~~ bōna a sēxa, ba a mmetha, ba be ba sena molato ka xore ba tla be ba sa ~~x~~ rupa.

4.

Xo rea le xo tsoma No.6

Kxoši e be e se na msatla le diphoofolo. Phoofolo ye ngwe le ye ngwe e be ejo bolaiwa kantle le tumelelo ya kxoši, nkwe yona xe e bolailwe, letlalole ya mošate. Xa le aparwe ke mošiwana. Xe ba ya lesolong ba šetše ba fukilwe ka dihlare, ba apere ditsiba xe ba ~~fi~~ fokiwa, ngaka e ba xaša ka boditse, e apeile dixwere ka pitša, xa ba seno fokiwa ba ekiša xe ba kubile manaba a bona, ba a kitima le kxoro ya mošate, ba eta bare tswi! tswi! tswi! ba letša melodi, xe ba fihla mathlakung a kxoro ba a xometša mathla ku ka marumo, ba boya ba tsošitše ka lebelo ba le lebile pitša ya dithlare, ba feta ba kotama kxaufsi le yona. Ka moraxo ba dira byalo xape lexape . Xe ba fokile marumo ba, tla kxona baya kololong. Lesoxana le le sa ratexo xo fokiwa le thšaba, ~~ixw~~ kxoši e mo romela masoxana ba swara, a mo inamiša a kxona a fukiwa. Masoxana a a fukilwexo ke ona aa swanetšexo xo ya thlabanong le lethsolong,

5. Xo rea le xo tsoma No.6

Lesolo le be le hōla kxoši fela, lesolo la selete. Phoofolo ya lesolo e be e sa abela-nwe, e n be e íswa mošate kamoka xa yona. Xe ba tsoma ba na le dimpya ba ~~ímítá~~ seditše mpya ya lebelo, e e ka tsenthšaxo mmutla moleteng xoba pela phaxong ya mafsika, e swaišwa ke yo mongwe le yo mongwe, fela ba tseba xore ke ya moketē, ka xobane mpya ya xaxe e ~~mfsikaxxxxhnanaxbaaxthexxarena~~ ~~xnaxn~~ e tsenthšitše mošimeng. xoba pharong ya mafsika. Rena basotho xarena nako, ~~nxkn~~ nako ya rena ke letšatši xe le phirima, ke xona molesolo le boyaxo le ya xae. Xe xona ba ile xo tsoma, ba bolaya tholo, xona ba abelana dinama, mongwe o tšea lekoto, mongwe a tšea letsoxo. Ba tla e kxobelana. Xe e le mmutla, thšipo xa ba di abelane. Ba kxetha yo mongwe mo xare xa bōna xore a ba kxobêlê yona. Yo a ba hweditšexo ba e bua ba tla jo mo tamiša. Babolai ba phoofolo ba abelana ditho. Tau le nkwe xe di bolailwe ba ísa matlalo a tšona mošate, ka xobane ke dibata, le kxoši le yona ke sebata e swana natšo.

6. Xo rea le xo tsoma No.6

~~Kx~~ Kwena e bolawa ke dingaka, motho fela xe a e bolaille o ya x tsebexa xore ke molei, ka xobane nama ya kwena xa e lewe ke mphōlō, bōkō ba ~~kwnn~~ kwena ke mpholo o o makatšaxo, xothwe monna yo mongwe o kile a thšela joko ba kwena ka sedibeng, a fetša batho ba motse ouwe. Xe ba yo bua kwena ba tsenthša mešunkane ka dinkong, xore seši sese ba tsene, yo se mo tsenexo ka dinkong o swanetše xo lwala. Batho ba bangwe ba e bolaela xo fetša batho. Motho yo a loilwexo ka kwena, xoba nama ya yona letšatši xa lesobele a sa ~~n~~ phela. Ba ba bangwe ba dira bothloko ba kwena ba bo thlakanthša le di thlare, ba a koma xe ba ija dijo tše ba di belaelaxo, xore ba thlātsē. Bothloko ba kwena bo dirwa ke dingaka tša bo thlaka-nthša le dithlare. Thakadu xe e bolailwe letlalo la yona le dira matswa a xo bofa a xo khwathla. Letlalo la yona le dira ditšopotša xo pana dipholo.

7. Xo rea le xo tsoma No.6

Ba be ba seke ba swara phoofolo di phela Motho xe a lomilwe ke tau xoba kwena ba nyaka mo tau di ya xo ntle, xoba mo kwena di yaxo ntle, ba t'sea masepa a t'sona ba mo tlot'sa, xona o tla fola kapela. Banna ba be ba ikilet'sa basadi xe ba ya marumong. Lenaka la ~~ixm~~ tlou xa le ruwe ke mošiwana le rekišet'swa kroš'i fela. Lethsolo la selete le dirwa ka nako e tee feela; xa le boelet'swe . Lebaka la xo dira lesolo la selete ke labaka fela la xo fōla marumo. Nama ya ba e xolol's, xa e dirwe mexwapa. Xe ba reile ~~mxm~~ moreo wa molete ba o dira mo diphoofolo disepelaxo, ba bea dithatana t'sa mentsi ba di epela ka moleteng, ba o thšelet'sa fa xodimo ba beile ma hlave a sa bona le xo botse, ba dira maxorana le dikxovwana, xona mo kxorwaneng ke mo ba beaxo moreo wa molete. Xa ba kobeke diphoofolo xo yona, di tla wela moreong xe di o onwa. Xo rea banna ba ~~ix~~ batsomi, ba ba sa tšwafexo, xo yo thl'ela mereo.

8. Xotsoma le xo rea No.6

Mereoe ye e bexo e tsebexa e be ele ya molete, ke ya diphoofolo, le ya difu. (sefu ke lefsika) le ya ~~mx~~ xoswara ka hloxo. Phoofolo xe e seno tsenth'sa ka molabeng, xe e re keya pele e ya kxangwa ya ehwa xe ent'se e lweša ere kxakxarakxakxara. Melaba ke ya mehuta e ment'si, ye mengweke moutlwane, e swara dinonyana t'sa xo swana le dikxaka. Seema sere kxori e bona mae, moutlo xa e o bone, ka xobane ba dira moutlwane mo sehlageng sa kxori, xoba kxaka xe e na le makxopa. Bolepa bo dirwa ka di kxokolwana t'sa dienywa, t'se di bitšwaxo boletswa. Boletswa bo dira sehuto mo sehlageng, bo byalwa ke nonyana, ba mela mokaleng ya sehlaire se sengwe le se sengwe. Boletswa ~~ix~~ ~~mx~~ bo ya fulwa xe bo xodile, ba bo apea, ba photlwa, ba sothlwa, ba lokelwa ka metseng. Ka moraxo ba hlatseiwa, ba lokelwa ka kxapaneng. Bo tatet'swa mo lehonyaneng xe ba yo rea dinonyana.

9. Ko tsoma le xo rea No.6

Merego ya melete e diretšwe diphoofolo. Sefu se diretšwe dinonyana le diphoofolo. Melaba le ~~haxx~~ bolepa ke merego e e diretšwexo dinonyana. Melaba bo swara ~~max~~ maeba k le dinonyana x tše di nnyenyane tša xo swana le bo twantwele. Merego ke ya ditholo.

Sefu ke sa dinkwe, dipela le dithaxa. Motho xe a tanyolotše phoofolo ya motho o ya molōta, a mo direla molato. Setopa se diretšwe mahodu, ~~xxx~~ motho yo a se swarang o swanetše xo ikxaele sona pele, a kxone a o topa mongwe. Ba ~~tāx~~ tšea setopa ba se fiša fa motho a tševexo selo xona, o tla jove jo! jo! a babiwa ke seatla, a ba ~~xi~~ atla xo mong a selo sela xore a mongwe o tseba xo rafa nose. Ba tšea mabyang ba a fiša mo sethlaxeng x sa dinose, yare xela di thšabile ba di rafa. Batanyi ba dinonyana ba bo tatetša mo mabyanyeng a a bitšwaxo matata.

10. Ko tsoma le xo rea No.6

Re a xa maxorena ra šadiša dikxorwana fela mo di ka tsenaxo feša xe doemwa metse. x Xe dire ke a nwa di a swarwa ke boletswa, motanyi o khuta mo dihlareng, xe dinonyana di swerwe o tšwela a tsošitše ka lebelo, are xo e swara a e sopa molala mo xongwe a e tabanya fase. A boeletša a thea xape. Fa xongwe dinonyana di rewa mo dihlaxeng tša tšona, tša xo swana le maeba, xe e re ke ya alamela e ya swarwa.

END. S. 404.